

From: Leon Houlby [mailto:houlby@image.dk]

Sent: 13. maj 2005 06:12

To: allan.niebuhr@ft.dk; christian.wedell-neergaard@ft.dk; dfpoun@ft.dk; erling.bonnesen@ft.dk; kristian.dahl@ft.dk; line.barfod@ft.dk; michael.aastrup@ft.dk; rvmave@ft.dk; rvoseq@ft.dk; sarto@ft.dk; sfkrto@ft.dk; skaki@ft.dk; skarh@ft.dk; solst@ft.dk; vjevi@ft.dk; vlemi@ft.dk

Subject: Brev om økonomi

Kære udvalg,

Ingen har overblik over Farums økonomi - og nu begynder skeletterne at falde ud af skabene

Jeg går ud fra at Løkke for længst har givet jer en kopi af vedhæftede brev.

Jeg er bange for at I er ved at træffe en beslutning som I ikke kender konsekvenserne af.

I begyndelsen af april præsenteredes en oversigt over Farums og Værløses økonomi udarbejdet af Indenrigsministeriets embedsmænd med assistance bl.a. af embedsmænd fra de to kommuner. Oversigten viste en forskel i åbningsbalance på 1, 2 mia kr. Men rapporten indeholdt en masse forbehold og usikkerheder.

Senere i samme måned havde Værløse kommune, bl.a. assisteret af økonomiekspert fra KPMG set på konsekvenserne af nogle af de mest iøjnefaldende forbehold. Iflg. vedhæftede brev er konsekvensen alene af de undersøgte forbehold, at forskellen nu er forøget med minimum kr. 800 mio.

Og der er flere skeletter i skabene.

Et eksempel er Farums beholdning af grunde og bygninger med videresalg for øje, hvoraf Farum kaserne er det største enkeltprojekt. Summen af disse er ansat til 376 mio. kr. Grundene vil langt fra kunne give et salgsprovenue på dette beløb i en kommune, der slæber rundt på en så stor gæld, som Farum nu gør. Et andet eksempel er Farums kloaksystem og rensningsanlæg. Det er ansat til en værdi på 413 mio. kr. hvilket er mange gange højere end værdien af Værløses kloaksystem og en helt urealistisk forskellig værdiansættelse.

Alene disse to poster som Værløses økonomiekspert endnu ikke har forholdt sig til, er som absolut minimum 300 mio. for højt værdiansat.

Og der er yderligere skelletter i skabene, som vil rykke balancen med yderligere trecifrede millionbeløb. Men det mest alarmerende er at Indenrigsministeriet end ikke har overblikket de økonomiske forhold i Farum, trods det at kommunen er under administration af ministeriet.

Da vi synes det er uforsvarligt at gennemføre en sammenlægning, hvor end ikke Indenrigsministeriet har et overblik over økonomien og kun har kunnet lave en åbningsbalance med så mange forbehold, at det rigtige resultat uden forbehold viser at forskellen mellem de to kommuners økonomi er mere end dobbelt så stor som Indenrigsministeriets beregning fra begyndelsen af april 2005.

Under hensyntagen til disse forhold skal jeg derfor bede jer anmode om, at I afventer en endelig beslutning indtil indenrigsministeriet har fået overblik over Farums økonomi, herunder åbningsbalancen og kan give jer tal for denne, som er uden forbehold og som kommunerne er enige i er retvisende.

Med venlig hilsen

Leon Houlby,

Værløse Gruppen

BORGMESTEREN

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Dato: 28. april 2005
Vor ref.: TNO
J.nr.: 73965

Kære Lars Løkke Rasmussen

Tak for indbydelsen til møde hos dig tirsdag d. 3.5. kl. 14.00.

Jeg føler anledning til at give min vurdering af status nu, inden mødet, idet jeg samtidig kan oplyse, at den samlede kommunalbestyrelse er indkaldt til et ekstraordinært møde mandag for at få revisorenes mundtlige redegørelse.

Indledningsvis skal det præciseres, at holdningen i Værløse Kommunalbestyrelse ikke har ændret sig – nemlig at Værløse er en faglig og økonomisk bæredygtig kommune og ønsker at fortsætte som selvstændig kommune. Den økonomiske udredning der er sket i embedsmandsgruppen bekræfter fuldt ud den opfattelse, vi hele tiden har haft om at økonomien i Farum er en så væsentlig barriere, at det vil være en politisk, økonomisk og administrativt langt bedre løsning, at lade de to kommuner forblive selvstændige.

Vi føler også at vi har juraen med os, når der henvises til den tidligere afleverede advokatundersøgelse.

Det er min personlige opfattelse, at ikke mindst borgerne i Farum har været ofre i denne sag. Det økonomiske morads viser sig nu at være langt værre end tidligere antaget, og kun få personer har haft mulighed for at gennemskue konsekvenserne af Brixtoftes dispositioner. Den såkaldte genopretningsplan for Farum er allerede brudt sammen to gange. Man arbejder nu på basis af den tredje genopretningsplan siden det økonomiske sammenbrud.

Efter de informationer jeg har modtaget, er det endda dokumenteret, at heller ikke den holder. Borgmester Lars Carpens har da også i dagens lokalavis annonceret, at der allerede nu er behov for yderligere skattestigninger på 0,7 pct.

Dermed er der pres for yderligere lempelser i ministeriets krav til den fremtidige deponering og i kravene til kommunens likviditet, samt behovene for særtilskud til Farum. Vores analyser indikerer, at kommunen allerede i 2009 får et yderligere finansieringsbehov svarende til en skattestigning på 2 - 3 pct.. Det sker når indtægterne fra jordsalg og frigivelsen af deponerede midler ophører.

Disse udmeldinger er næppe overraskende. Det forekommer mig, at jo mere der undersøges på embedsmandsplan om Farums økonomi, jo flere problemer synes der at dukke op. Derfor er det efter vores opfattelse helt urimeligt at tvinge en sammenlægning med Værløse igennem på dette grundlag.

Hvis de politiske forligsparter imidlertid fastholder beslutningen om sammenlægning må den som minimum ske på et grundlag, som lever op til de politiske løfter, du selv er kommet med, og som også forligsparterne har tilkendegivet er forudsætningen for at slå de to kommuner sammen.

Som jeg har opfattet det, kan forudsætningerne sammenfattes i følgende:

For det første skal en eventuel ny Furesø kommune være en sund kommune med en god og robust økonomi, et serviceniveau der matcher nabokommunerne samt anlægsbudgetter og likviditet, der svarer til gennemsnittet i hovedstadsområdet.

For det andet skal Værløse borgerne ikke undgælde for de "historisk spektakulære dispositioner i Farum".

Tillad mig med dette brev at fremkomme med en række supplerende oplysninger til den udredning embedsmandsgruppen har arbejdet med i de seneste tre uger.

En vigtig oplysning er efter min opfattelse, at vores analyser viser, at selv med bibeholdelse af det nuværende høje skatteniveau i Farum vil en ny fælles kommune efter de første 10 år have et kasseunderskud på minimum 500 mio. kr. Det gælder også, selv om der dispenseres for fremtidige deponeringskrav m.v.

En anden information er, at vores teknikere har opgjort konsekvenserne af de "spektakulære dispositioner" i Farum til mindst 800 mio. kr.. Derved løber forskellen i de to kommuners værdier op på ikke under 2 mia. kr.. Hertil skal tillægges den forskydning i åbningsbalancerne, som fremkommer ved en justering frem til januar 2007, hvor den eventuelle sammenlægning skal træde i kraft, hvorved vi med sikkerhed passerer de to milliarder.

Jeg redegør i det følgende lidt nærmere for disse forhold.

Værdiansættelse af "spektakulære dispositioner"

Åbningsbalancerne viser ikke overraskende en betydelig forskel i værdier mellem de to kommuner – nemlig 1,2 mia. kr.. Men – og det synes jeg er centralt - de er dog ikke noget korrekt billede af bytteforholdet mellem de to kommuner, idet konsekvenserne af de særlige forhold i Farum ikke er indregnet.

Jeg har forstået, at der ikke har været tid til og mulighed for i embedsmandsgruppen at identificere omfanget og konsekvenserne af de "spektakulære dispositioner", og som du selv ved flere lejligheder har nævnt at Værløse-borgerne ikke skal hænge på. Derfor vil jeg kort berøre resultaterne af vores egne analyser af denne problematik.

De spektakulære dispositioner i Brixtoftetiden omfatter som minimum:

- For dyrt byggeri.
- Dispositioner som ligger ud over vanlige og almindelige kommunale interesser.
- Merudgifter ved konvertering af leasingarrangementerne til lån på markedsvilkår.
- Finansiering af driften med lånte midler.

For dyrt byggeri

Først og fremmest viser analyser, at en stor del af byggerierne i Farum er opført til alt for høje udgifter – ikke alene i forhold til kvalitet og størrelse, men også i forhold til

almindelige byggeomkostninger. En årsag kan være manglende styring af byggerierne eller omkostningsniveauet. Farums egne revisorer har således påpeget, at der for 530 mio. kr. ud af samlede byggeudgifter på 1,6 mia. kr. end ikke foreligger ordrebekræftelse, bevillingsmæssig dækning eller andre normale formalia i forbindelse med gennemførelse af almindeligt byggeri.

Som sagt har den afsatte tid for udredningsarbejdet ikke tilladt at vi kunne klarlægge merudgifterne til disse byggerier. Men ser vi f.eks. på renoveringen af Furesø Marina (Furesøbad), mener vores teknikere, at dette højst burde have kostet 25 mio. kr. svarende til ca. 50% af de bogførte udgifter. Det er det maksimale beløb, som vores arkitekt kunne acceptere for det skitserede byggeri. De bogførte udgifter på 46 mio. kr. svarer til byggeomkostninger på ca. 33.000 kr. pr. m², hvilket er helt uhørt for renovering af en sådan bygning.

Lad mig også fremhæve, hvad du sikkert godt ved, at der alene på dette lille byggeri er bogført udgifter på mere end en halv mio. kr. til Farum Boldklub, som der ikke er redegjort for. Dertil kommer, at der helt mangler bilag for en ikke uvæsentlig del af omkostningerne.

Et tilsvarende problem gør sig gældende med opførelse af et varmtvandsbassin og renoveringen af Farum svømmehal til omkostninger på 130 mio. kr.. Til sammenligning opførte vi i Værløse (i præcis samme periode) en helt ny svømmehal med varmtvandsbassin for kun 64 mio. kr.

Med hensyn til merudgifter som følge af høje byggeomkostninger skønner vores teknikere, at disse alene for Furesø Marina (Furesøbad), Farum Park og Farum Arena andrager minimum 200 mio. kr.. Dem foreslår vi yderligere lagt ind på kontoen for "spektakulære dispositioner".

Vanlig kommunal drift

Med hensyn til byggerier og dispositioner, som går ud over vanlig kommunal drift og interesse, må jeg sige, at det for mig som borgerlig-liberal politiker er helt uhørt, hvis skatteborgernes penge skal anvendes til restaurations-, hotel- og repræsentationsfaciliteter i det omfang, vi ser i projekter som Furesø Marina (Furesøbad), Farum Park og Farum Arena.

Vi mener herudover, at især Farum Park og Farum Arena er opført med en kapacitet, som ligger langt udover det, der er behov for i en kommune på Farums størrelse. Disse anlæg har en størrelse, som snarere berettiger til at definere dem som regionale anlæg end som kommunale.

Vi vurderer, at merudgifterne som følge af overkapacitet og ikke-kommunale anlæg andrager minimum 200 mio. kr., og som bør opføres på kontoen for spektakulære dispositioner.

Leasingarrangementer

Den gennemgang der er foretaget af leasingkontrakterne viser, at de ikke indeholder vedligeholdelsesforpligtelser for kontraktindehaveren FIH. Dermed er der ikke hold i den ofte fremførte myte om, at leasingarrangementerne aflaster kommunen for fremtidige bygningsudgifter.

Tværtimod står det nu klart, at leasingkontrakterne alene er at betragte som et særdeles dyrt og uhensigtsmæssigt finansielt arrangement. Det medfører bl.a. det meget store

onde, at leasingkontrakterne ikke kan indfries, uden at der skal betales en overkurs på 20%.

Vores rådgivere KPMG har beregnet, at en refinansiering af det samlede leasingarrangement på markedsvilkår vil kunne etableres til en årlig udgift, der er ca. 35 mio. kr. lavere, end den Farum i dag betaler.

Overkursen ved indfrielse andrager imidlertid 400 mio. kr., som revisorerne og vi også finder må henføres som en konsekvens af "spektakulære dispositioner".

Finansiering af driften med lån

Det er nærliggende at tro, at det høje serviceniveau under Brixtofte er blevet delvist finansieret gennem lånoptagelse. I hvilket omfang dette er sket, har der ikke været tid til at undersøge. Men gennemgangen af leasingkontrakterne viser med stor tydelighed, at mange af Farums aktiver og byggerier er belånt langt ud over de faktiske byggeomkostninger.

Leasingkontrakten på skoleområdet omfatter således et samlet lånearrangement på knap 600 mio. kr., men kun 80 mio. kr. er anvendt til forbedring og vedligeholdelse af skolerne. De resterende 520 mio. kr. er lån, som er optaget på baggrund af grundværdierne for de pågældende skoler. Til sammenligning har Værløse gennem de seneste 5 år investeret mere end 120 mio. kr. i en reel renovering af skolerne, og vi har yderligere programsat arbejder for 80- 100 mio. kr.

Myten om at der er investeret væsentligt mere i Farums skoler end i Værløses holder således på ingen måde.

Tilsvarende lånearrangementer som for skolerne finder vi også på Furesø Marina (Furesøbad) – her med en belåning på 13 mio. kr. af en grund, som til og med er udlejet af staten til de to kommuner i fællesskab. Også Farums kloaknet m.v. blev belånt med 413 mio. kr., som er helt uden sammenhæng med udført arbejde.

Sådan kunne jeg blive ved med at nævne eksempler på overbelåning og gældsætning i Farum, som ikke har materialiseret sig i blivende værdier, men har finansieret almindelig drift og muliggjort et lavt skattniveau samtidig med at finansiere et iøjnefaldende merforbrug på særlige områder. Dette forhold finder vi også er en konsekvens af de særlige forhold i Farum, og som i dag udgør 5 skatteprocent om året.

Alt dette nævner jeg bl.a. for at give et billede af, hvorfor borgerne i Værløse er så oprørte over ønsket om en tvangssammenlægning. De begriber ganske enkelt ikke, hvis Værløse på nogen som helst måde skal være med til at betale for de spektakulære byggerier, for de høje byggeomkostninger, for de katastrofalt dyre lånearrangementer, for et historisk højt serviceniveau delvist finansieret via lån, eller for aktiviteter som ligger langt ud over almindelig kommunal drift og interesse.

Den holdning fornemmer jeg på dine tidligere udmeldinger, at du også deler.

Spektakulære dispositioner i alt

Som nævnt indledningsvist andrager en hurtig opgørelse af konsekvenser af bygningsrenovering, nybyggeri og leasingarrangementer således ikke under 800 mio. kr., og hertil kommer den enorme gældsætning, som er den primære årsag til forskellen i på 1,2 milliarder kr. i de to kommuners åbningsbalancer.

Den samlede regning for de "spektakulære dispositioner" løber således op i - lavt sat - 2 mia. kr.

Bæredygtighed for en eventuel ny Furesø Kommune

Jeg finder det helt afgørende, at en eventuel ny Furesø Kommune også bliver økonomisk robust på lang sigt, hvis den da med vold og magt skal etableres. Vores beregninger viser imidlertid, at selv om man opretholder de nuværende skatteprocenter i de to kommuner over de næste 10 år, vil der være et finansieringsbehov på mere end en halv mia. kr.

Forklaringen er den enkle, at Farums driftsøkonomi kun hænger sammen, fordi man finansierer driften ved at anvende frigjorte deponerede beløb samt salgsindtægter for jord til at finansiere den ordinære drift. Og her skal man så huske på, at skatteindtægterne slet ikke slår til når de ekstraordinære indtægter er ophørt - hvilket vil ske allerede inden den næste kommunalbestyrelse har afsluttet sin funktionsperiode. I modsætning hertil vil leasingforpligtelserne på 156 mio. kr. årligt fortsætte de næste 23 år!

I et forsøg på at undersøge om økonomien overhovedet kan gøres bæredygtig, har vi regnet på de økonomiske konsekvenser ved at optage Ganløse / Slagslunde i en eventuel ny Furesø Kommune.

Det vil ikke løse det økonomiske problem, men dog give et lidt bedre skattegrundlag og en lidt større økonomisk robusthed. I kombination med de øvrige forhold der taler for at lade borgerne i Ganløse/Slagslunde selv afgøre, om de vil være med i en eventuel ny Furesø Kommune, lægger vi stor vægt på, at denne mulighed tages i anvendelse, hvis sammenlægningen trods alt fastholdes.

Afslutning

Til slut vil jeg bede om forståelse for dette lange brev. Jeg har fundet behov for at fremkomme med vores velkendte synspunkter og en række oplysninger, som vil være af relevans for det videre arbejde. Embedsmandsgruppen har kun haft tre uger til at foretage det meget komplicerede arbejde med at udrede økonomien i Farum. Der er derfor stadig mange uafklarede spørgsmål, og vi har fortsat ikke fuldt overblik over den økonomiske situation.

Jeg mener, at det bedste instrument der kan tages i brug i den nuværende situation, er at lade de to kommuner forblive selvstændige. Den økonomiske bæredygtighed i Farum kan kun sikres gennem en dybtgående og fundamental økonomisk sanering, som rækker langt ud i fremtiden. Jeg er sikker på, at de to kommuner i mellemtiden vil være helt indstillet på at samarbejde om løsning af kommunalreformens opgaver på alle de områder, hvor det er hensigtsmæssigt.

Med venlig hilsen

Jesper Bach
Borgmester